

Celodenní program plný přednášek a seminářů Den latiny 2023 se uskuteční již 30. listopadu

Akce, která představí latinu jako bránu do mnoha humanitních i uměleckých oborů, je určena zejména pro studenty a studentky středních škol a jejich vyučující, ale i další zájemce a zájemkyně z řad veřejnosti. Na FF UK ji od roku 2012 pravidelně pořádá Ústav řeckých a latinských studií FF UK.

Přednášky a semináře jsou tematicky velice různorodé. Jen malá část z nich se týká přímo latinského jazyka, například přednáška o příbuznosti latiny a češtiny, vzniku románských jazyků, fungování latiny a angličtiny jako *lingua franca* či etymologii některých lékařských termínů. Ostatní přednášky jsou s latinou spojeny volněji a věnují se například antické mytologii, archeologii, literární vědě, středověké a novověké kultuře, ale třeba i sportu nebo pop music. Tematická šíře těchto přednášek ukazuje, že latina jako středoškolský předmět

může otevřít cestu k mnoha dalším studijním oborům.

Úvodní přednášku přednese dr. Michal Ctibor z Ústavu řeckých a latinských studií FF UK o Vergiliově *Aenéidě*, který nedávno pořídil po 90 letech nový překlad do češtiny (více se můžete dočíst v rozhovoru na webu FF UK). *Aenéidě* se věnuje i přednáška doc. Katariny Petrovičové z Ústavu klasických studií FF MU v Brně nazvaná „Kotljarevského směšný Aenéás jako ukrajinský národní hrdina“, která pojednává o osudech ukrajinského překladu eposu. I další přednášky promlouvají k současnému světu, například doktorand latinské medievistiky a novolatinských studií na FF UK Vojtěch Pelc se bude věnovat stoickému přístupu ke zvládnání krizí a dr. Konstantinos Tsivos z Ústavu řeckých a latinských studií FF UK zase kořenům řeckého nacionalismu.

Většina přednášejících jsou akademici z FF UK nebo jiných fakult UK, jako každý rok se však představí i někdo „z praxe“. Úředník Evropské unie působící v Lucemburku Petr Potůček promluví o užitečnosti umění rétoriky. Letos na akci s přednáškou také poprvé vystoupí žákyně střední školy Klára Victory Klimecká, která promluví o vztazích starověkého Říma a Kartága.

V rámci Dne latiny proběhne mimo jiné i soutěžní klání gymnázií. Tříčlenné týmy studentů v něm poměří své znalosti antické historie, mytologie, literatury i latinského jazyka.

Více informací o Dni latiny naleznete [zde](#).

Ústav řeckých a latinských studií FF UK

si dovoluje pozvat zejména studenty středních škol a jejich profesory, ale i ostatní zájemce o antiku, latinský středověk i novověk na jedenáctý

DEN LATINY

čtvrtek 30. listopadu 2023

hlavní budova FF UK, náměstí Jana Palacha
denlatiny.ff.cuni.cz

10.00 Velká aula FF UK, m. č. 131 Zahájení

10.20 Velká aula FF UK, m. č. 131 Michal Čtřbor: Aenés v podsvětí

Deset let bránil Tróju proti Řekům, marně. Dalších sedm teď bloudí po moři, poslední dobou navíc špatně spí: zjevuje se mu stín otce a zve ho do říše mrtvých. Připravte si minci pro převozníka a pamlskek pro Kerbera, s novým překladem Vergíliovy Aenéidy vyplouváme na druhý břeh Stygu.

místnost	11.30–12.15	13.15–14.00	14.15–15.00
131	Michal Skřejpek: Věčný oheň Bohyně Vesta a její kočky měly v římském náboženství i ve společnosti mimořádné postavení. Přednáška se bude zabývat nejen jejich právním postavením, ale také klasickými představami, které o nich panují.	Krešimir Vuković: Wolves and Roman Mythology: A Festival Celebration of Nudity and Fertility? The wolf was the symbol of the city of Rome and the Roman Empire. This talk explains the reasons behind the mythology of the wolf in ancient Rome. In the festival of the Lupercalia young men imitated the frenzied practices of Romulus and Remus by stripping naked and striking women with goatskin whips.	Pavel Titz: Pompeje. Nekonečná cesta ze sopečného hrobu ke světové slávě V roce 79 zasypal Vesuvius na staletí Pompeje příkrvnem sopečného popela. Téměř tři staletí probíhající vykopávky odhalily jen malou část navštívenky města v jeho okrajích: pestrosti a účinnosti a nejrozsáhlejší antickou lokalitu. I dnes archeologie vyniká na světlo světa nové a překvapivé detaily o životě a smrti tohoto města i jeho obyvatel.
104	Jan Bičovsky: Příbuzní blízci, či vzdáleni Ze jsou si řeština a latina příbuzné, je obecně známo – ale jsou to příbuzní blízcí, nebo spíše vzdálení? Jak moc se ve skutečnosti podobá česká morfologie té latinské, jak moc slovník?	Ondřej Fúsič: Lingua franca – mosty mezi kulturami Přijďte se k objevování tajemství <i>lingua franca!</i> Odhalte, jak latina, řeština a angličtina spojily a spojily svět a ovlivňovaly kultury. Dostřete se o vlivu řecky na vzhled Bůhů a jak univerzální jazyky otevřely dveře k porozumění a mezikulturní výměně.	Martin Maslíč: Bayesovské stromy a zrod románských jazyků Okolnosti vzniku románské jazykové rodiny nejsou dodnes úplně vyjasněné. Je klasická latina přímým předkem řeči jako francouzština a španělština, nebo mají svůj původ ve venkovské příbuzné klasické jazyka? A kdy k jejich zrodu vůbec došlo? Díky bayesovské analýze dat jsme o krok blíže k odpovědi.
200	Kristína Hellerová: Etymologické hrátky lékařské terminologie Co je etymologie? Setkávat se s ní denně? A co pustí-li se člověk do studia medicíny? Vylet do světa lékařské terminologie po stopách původu vybraných termínů nám ověří, jak prastarými končinami se ubíráme, že však není třeba bát se věd, vodních pŕstev či skrytých ústev: historie slov pomáhá lépe rozumět barevnému světu kolem nás...	Lucie Doležalová: Milovník knih. A taky zloděj Richard de Bury (1287–1345) popisuje svou vášni pro knihy ve své kuriozní zpodobě <i>Přiblížení</i> . Rád se knihami obklopoval a dovtýkal se jich. Jak je získával? A jestlipak je také čte?	Karel Pacovský: Až já budu velká, bude ze mě jeptiška! Mezi nejvzdělanější ženy středověkých Čech patřily bezesporu řeholnice. Zaměřme se na benediktinky v klášteře sv. Jiří na Pražském hradě. Jak na tom byly se čtením a psaním? Uměly latinsky? Jak se mohla dívka stát řeholnicí a jak by měla správná řídková sestra podle tebděných představ vypadat?
300	Ladislav Stančo: Nazi atleti – výkonnostní sport v antice Jak se připravovali antičtí vrcholoví sportovci k soutěži? Co jedli? Kolik kilometrů měli maratónský běh? Takové i další podobné otázky zodpoví tato přednáška.	Ivan Prehlik: Antické motivy v pop music 60. let – řeči bohové Zatímco 60. léta jsou symbolem vzpoury proti establishmentu, zájem o antiku je s rebeantistickým spojován málokdy. Přesto hudebníci 60. let s oblibou využívali ve svých textech motivy či postavy řecké mytologie. Několik konček o božích stoji za poslech i následně rozlišení oborů o představách samotných Řeků.	Martin Bažil: Malé dějiny elegie – od řeckých počátků přes římské milostné stesky po Havlíčka Borovského Elegie je starý básnický útvar s kořeny v řecké literatuře malé Asie. Římští básníci její melancholický tón spojili hlavně s láskou. Ověřme ji dokladem mistrovsky parodovat i být vážné ve svých náčech z vyhlášené. Právě na něj přímo odkazuje Havlíček ve svých třicetiletých elegiích.
301	Katarína Petrovičová: Kotljarevského směšný Aenés jako ukrajinský národní hrdina Vergíliova Aenés je eposem původně zakladatelským, ale staletí a něj udělala především fikční postavou řecky, a tedy přednět studentského žertu. Na jeden takový „žert“ a jeho smysly se zaměří i naše společná výprava za epickou parodií a travestii.	Vojtěch Pelc: Odolnost v krizi: lekce (neo)stoicismu Válka a krize: slyšíme o nich, neovlivníme je, zato ony ovlivňují nás. Jak se stát odolným v nepříznivých časech? Je přenastavit myšlení, aby je snázejí okolnosti? Reparabovány? Jak podle Epikteta, Seneky, M. Aurelia či „upřechlka“ Lipsia nalézt klid? A daří se mořním na sociálních sítích?	Konstantinos Tsivos: „Sparťané“ v řeckém parlamentu aneb Antické dědictví jako zdroj inspirace pro řecký nacionalismus Kdy vznikla u Novověku představa o nepřetržené kontinuitě s antickým Řeckem a jak tato představa posloužila řeckému nacionalismu v době desetileté krize? Přednáška představí charakteristické případy mezilíh „slavného antického dědictví“ v obdobích vzrůstu řeckého nacionalismu.
317	Petr Potůček: Kolik je pootevřených dveří? O naplněném tušení souvislosti Lze-li hovořit o antické „komunikační teorii“, je jí nejspíše zhoršeno ve svém celostním pojetí. Ze stripy jejího odkazu a mnoha dalších odkazů si společně odhalíme obrázek, jak nám tato jedinečná a lákavá druhá specifická vybava může usnadnit cestu k divyžm, a tím i – řecky – se Sókratem – cestu k sobě samotným.	Kateřina Bobková-Valentová: Tělocvik v latině? Výuka na jezuitických gymnáziích byla zaměřena na zvládnutí latiny jako jazyka vzdělanců. K základním vzdělání však patřily i jiné znalosti a dovednosti. Jaké předměty se vyučovaly, jaký měli lidé rozeh bodů a jak výuka probíhala? Jak to bylo se získáním mluvě rodného jazykem a kam se chodilo cvičit?	Klára Victory Klimecká: AVT AMICI AVT INIMICI. Vztahy Kartága a Římem (509–146 př. n. l.) Kartágo je dnes známé především jako stát, který bojoval proti Římu v punských válkách. Ještě pár let před první punskou válkou však spolu Kartágo a Řím spolupracovaly. Jaké tedy byly vztahy Kartága a Říma mimo punské války? A co vlastně k punským válkám vedlo?

Knihovna
Jana Palacha

Karolina Doušová: *Ludus de fabulis antiquis. Lingua latina viva voce*

Přijďte si poslechnout neuvěřitelné a zároveň divně známé příběhy, jak nám je vypráví Ovidius v *Libet Metamorphosen* a Hyginus ve svých *Fabulae*. Ve samozřejmě v původním znění, tedy latinsky. (Alespoň základní znalost latiny strána.)

Eva Zeculková, Martina Vaníková, Bořivoj Marek:

Nunc demum agon est / vův ýdp čstiv úyúv aneb starověké vědomostní klání

Pro účastníky Dne latiny jsme připravili malostní klání zaměřené na starověké Řecko a Řím. Součástí budou tříčlenné týmy jednotlivých škol. Nabíráte si mosky, řecká vás brutální, ale i bizarní zápletky, které ale možná nebole a tak úplně vážné. Volejte si vědomost. :)